

En svensk tredje väg

DE N "TREDJE VÄGEN" i Storbritannien och USA, som förtjänstfullt analyseras av Svend Dahl i förra numret av Svensk Tidskrift, förefaller bestå av två företeelser. Den ena är insikten om att de nya villkor som en alltmer globaliserad marknadsekonomi, modern teknik och postmodern mentalitet ställer bör förenas med ett äkta socialt engagemang. Den andra är marknadsföringen av denna politik som en syntes mellan höger- och vänsteridéer, ett fredsfördrag mellan marknad och stat.

Blairs framgång i Storbritannien måste förstås mot bakgrund av landets nutidshistoria. Med det ekonomiska sönderfallet under det vänsterdominerade sjuttioalet, och de sociala konsekvenserna av toryregeringarna är en syntes naturlig. Både höger och vänster i sin traditionella form är komprometterade i stora väljargrupperns ögon. Blairs politik syftar till att återupprätta

välfärdspolitiken inom torypolitikens ekonomiska ram och är därigenom en modifiering vänsterut på högerpolitikens grundval.

En svensk "tredje väg" skulle kunna handla om att förbättra företagsklimatet och skapa större utrymme för valfrihet med en bibehållen hög ambitionsnivå inom socialpolitiken. Men Sverige har inte haft någon Thatcher och skattestrycket är fortfarande Västeuropas högsta. Udden måste i första hand riktas mot den traditionella, fortfarande populära, socialdemokratiska politiken – välfärds- och skattesystem, reglerna på arbetsmarknaden och fackföreningarnas ställning. Ett sådant systemskifte åt höger skulle utmana stora väljargrupper och mäktiga organiserade

intressen. Den politiken kan knappast föras utan hårda politiska strider och därför krävs – åtminstone från oppositionspartierna – en annan retorik än Blairs.

Risken med en import av Blairs idéer är att de i första hand kommer att bestå av just retoriken. Göran

Persson har redan visat prov på detta. Den substanslösa valrörelsen 1998 om "vård, skola, omsorg" tyder på att de borgerliga partierna inspirerats på ett liknande sätt. Med en "mjuk" kristdemokrati som ledare för oppositionen i valet 2002 är risken stor att den svenska tredje vägen blir ett fredsfördrag på den traditionella socialdemokratins villkor.

*Gustav Andersson
vice förbundsordförande (1994–96)
i Centerns Högskoleförbund.*

"Skattestrycket är

fortfarande

Västeuropas högsta."

Upp till bevis

DET ÄR EN LJUS BILD som Svend Dahl tecknar av Tony Blair och hans tredje väg i förra numret av Svensk Tidskrift.

Det finns det anledning att göra och det ligger i linje med hur britterna själva ser på sin "nya" socialdemokrati.

Under Blairs tid har ekonomin gått bra: sysselsättningen har ökat och bidragsberoendet minskat. Det är givetvis inte Blairs förtjänst utan beror i betydande utsträckning på en internationell högkonjunktur och att de

strukturella problem som tidigare fanns i den brittiska ekonomin "liberaliserades" bort av Thatcher och Major.

Men det är samtidigt en mycket viktig anledning till att den tredje vägen blivit en uppskattad politik. Väljare känner att det går bra

och ser inget alternativ i en allt mer deformerad höger. Det liknar i mycket situation i andra europeiska länder under åttiotalet där det då sades finnas en tredje väg. Det talades mycket om vad den var, men

anledningen till att den blev populär för ett tag var just att ekonomin då gick bra.

Än så länge är det ekonomiska uppsvinget det enda riktigt konkreta uttrycket för den tredje vägen. Blairs regering har inte genomfört de genomgripande förändringar i välfärdspolitiken som det talas om och diskussionen om tredje vägen är "so far" begränsad till en intellektuell elit.

För Blair och tredje vägen blir framtiden sannolikt tuffare. Det är då det blir upp till bevis.

*Sarah Bengtsdotter Welch
fd göteborgare, nu boende i Sussex.*

"För Blair och tredje vägen blir framtiden sannolikt tuffare."